

Karşılaşma

Ali: Fear Eats the Soul

Yönetmen: Reiner Weiner Fassbinder

Senaryo: Reiner Weiner Fassbinder

Oyuncular: Brigitte Mia (Emmi Kurowski), El Hedi ben Salem (Ali)

1974/Batı Almanya/Almanca, Arapça/94

*"Niye çevrilmiyor hala bu düpedüzlük biraz anlayışa
Aşâğılık aynılık yer edinmiş de bir kez
Farklanmıyor hiçbir tekil boğuntuyla."*

Ali: Fear Eats the Soul (Korku Rubu Kemirir), Fassbinder'in birçok filminde işlediği, toplumca ötekileştirilen bireyin sevgi açlığı temasını bu kez farklı bir odakla; göçmenlik kapsamında sunuyor. Yetmişlerin Almanya'sında Fas'lı bir göçmenle kendisinden yaşça büyük bir Alman kadın arasındaki ilişkiyi konu alan yapım, izleyiciyi ırk ve yaş ayrımcılığı üzerine sorgulamaya itiyor.

Filmin açılışı Almanya'da Arap göçmenlerince tercih edilen bir barda yapılıyor. Masalardaki kırmızı örtüler, Ali'nin giyim kuşamı ve saç-sakal traşı, mekanda çalınan doğu ezgileri ve Emmi'nin tesadüf eseri girdiği barda oturduğu masanın arkasındaki perspektifsiz, saz çalan kadınlardan oluşmuş minyatürvari resim izleyicide oryantal izleğin ilk anda oluşmasını sağlıyor. İleri yaşlardaki Alman kadın stereotipine kolaylıkla oturtulabilecek bir karakter olan Emmi, yağmurdan kaçmak amacıyla girdiği barda o ortamın yabancıısı olduğunu her hareketiyle belli ediyor. Bu durumdan eğlence çıkarmak çabasında olan bar sahibi ve müşteriler Ali'yi, kadını dansa kaldırmaya zorluyorlar. Bu sayede filmin hemen ilk beş dakikasında izleyici filmin konu aldığı iki ayrımcılıktan biriyle, yaş ayrımcılığıyla yüz yüze geliyor. Bu ötekililik durumuna rağmen, kendisi de göçmenliğinden ötürü ayrımcılığı yaşamış olan Ali, kadına son derece duyarlı yaklaşıyor. Devamında ikili arasında geçen diyalog ikisinin de ne kadar zavallı durumda olduğunu gözler önüne seriyor. Emmi, kocasını erken yaşta kaybetmiş, orta halli bir şirkette temizlikçilik yaparak hayatını sürdüren, çocuklarıyla neredeyse hiç görüşmeyen yalnız bir kadın. Ali ise, beş işçi arkadaşıyla küçük bir odada ikamet eden, cüzi ücretler karşılığında zor işlerde çalıştırılan, insani koşullar altında yaşamayan, hor görülen bir adam. Farklı nedenlerden de olsa, bir şekilde toplum dışına itilmiş, yalnız ve mutsuz bu iki karakter sevgi açlıklarını birbirleriyle doymak amacıyla evleniyorlar. Ancak bu evlilik birçok zorluğu beraberinde getiriyor.

Yazının girişinde alıntılanan dizelerde– ki alıntılanan şiir, Fassbinder'in *The Bitter Tears of Petra von Kant (Petra von Kant'ın Acı Gözyaşları, 1972)* filmine atfen yazılmıştır – olduğu gibi çiftin çevresindeki hemen herkes bu evliliğe yoğun bir anlayışsızlıkla, belirgin bir önyargıyla yaklaşıyor. Komşuları Emmi'yle konuşmayı kesiyor, çocukları onu görmeyi tamamen bırakıyor, hatta kendisinin devamlı olarak alışveriş ettiği bakkal kocasına hizmet etmeyi düzgün Almanca bile konuşmadığı gerekçesiyle reddediyor. Filmin Almanca asıl adı da bozuk göçmen aksanıyla yazılmış.Yine de bu durum uzun sürmüyor ve birey yaşantısı ve seçimlerinin ötesinde bir gelir kapısı halini aldığından Emmi'nin çevresiyle olan ilişkileri yapay bir düzlemde devam ediyor. Bu durum, bireylerin bilinçli ya da bilinçsiz olarak sevgiyi satın alma yoluna girecek kadar zavallılaşması bir bakıma. Zamanla ana karakterlerin yaşadığı ilişki de karşılıklı ve topluma karşı bireyci bir rant kazanma savaşına dönüşüyor.

Fox and His Friends (Fox ve Arkadaşları, 1974), *The Bitter Tears of Petra von Kant (Petra von Kant'ın Acı Gözyaşları, 1972)* ve *Veronika Voss (1982)* gibi filmlerinde de benzer konulara vurgu yapan yönetmen, filmi boyunca karamsar söyleminden vazgeçmese de hikayesini sonlandırış itibarıyla izleyicisine de söz hakkı tanıyor. Yine de, filmin başrol oyuncusu El Hedi ben Salem ile yaşadığı ilişkiye de ötekici söylemini bir şekilde taşıyor. Yönetmenin kurgu dünyasında sunduğu bir an ötedeki bu çelişkiler farklı filtrelerle okunup sorgulanmaya değer.

Cansu Hepçağlayan

9 Mart Cuma 16:00